

MESTSKÝ ROZVOJ NA SLOVENSKU

príprava štátnej politiky

LAND-URBIA 2014
Nitra, 24.4.2014

Ministerstvo dopravy, výstavby
a regionálneho rozvoja
Slovenskej republiky

www.mindop.sk
www.mindop.sk
www.mindop.sk

Štruktúra prezentácie

- kompetencie MDVRR SR v oblasti mestského rozvoja a postup prípravy štátnej politiky mestského rozvoja
- európsky kontext – argumentácia, výzvy, financovanie mestského rozvoja
- výsledky dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách miest

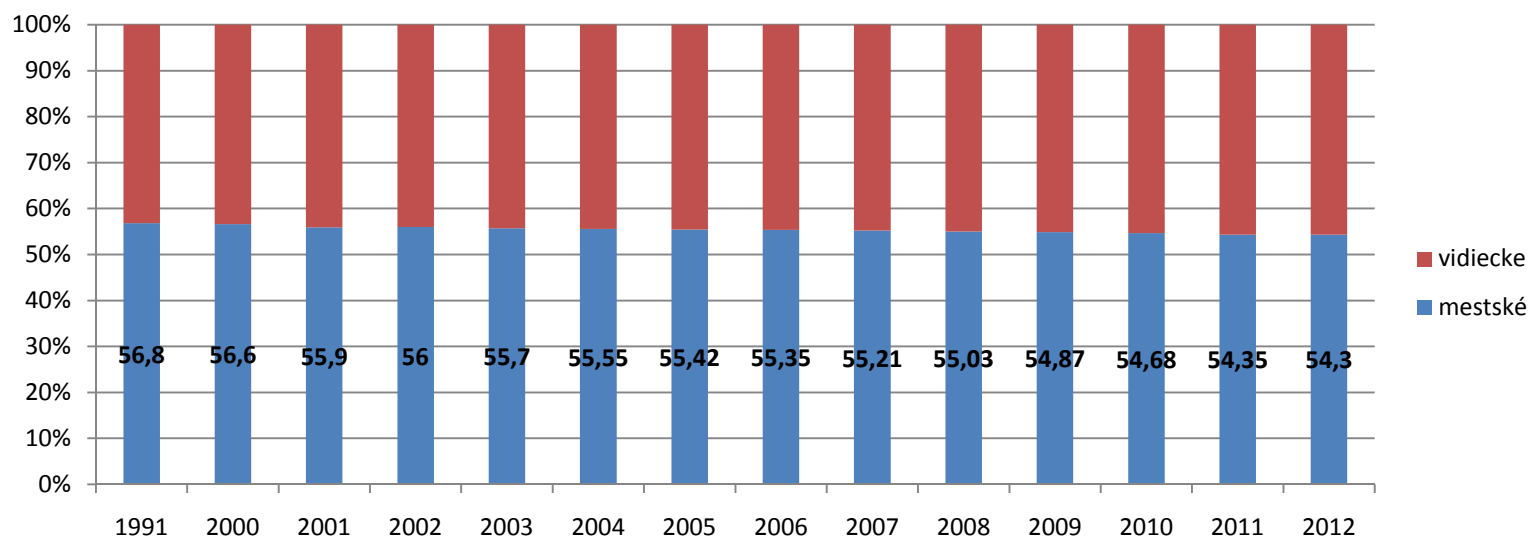
Kompetencie MDVRR SR v oblasti mestského rozvoja

- zákon č. **403/ 2010**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ustanovil Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR za ústredný orgán štátnej správy pre tvorbu a uskutočňovanie politiky mestského rozvoja;
- kompetencie MDVRR SR v oblasti mestského rozvoja **nijakým spôsobom nezasahujú do samosprávneho usporiadania Slovenskej republiky**, ale smerujú k vytvoreniu systematického rámca pre oblasť mestského rozvoja. Ten zahŕňa rôzne aspekty života miest a ich funkčných území - hospodársky, sociálny, environmentálny, pri efektívnom využití dostupných zdrojov a so zapojením partnerov z rôznych úrovní verejnej správy, súkromného sektora a občianskej spoločnosti.

Dôvody pre tvorbu štátnej politiky mestského rozvoja

- potreby Slovenskej republiky, ale aj všeobecné medzinárodné trendy, ktoré dlhodobo potvrdzujú význam úlohy miest v sociálnom a ekonomickom rozvoji krajín;
- v SR žije v mestách 54,3% populácie, pričom mestá (138) tvoria 4,8% z celkového počtu obcí

Postup prípravy štátnej politiky mestského rozvoja

- vytvorenie legislatívneho (zákon 403/ 2010) a organizačného rámca (oddelenie mestského rozvoja v rámci SBPMR, MDVSRR SR)
- analýza súčasného stavu rozvoja miest na Slovensku, vrátane **dotazníkového prieskumu** - 12/2013
- založenie **pracovnej skupiny** pre mestský rozvoj – 11/2013
- koncepčná a metodická práca MDVRR SR v spolupráci v pracovnou skupinou pre mestský rozvoj – 2014:
  - mestský rozvoj – teoretická a politická základňa vrátane politiky EÚ
  - slovenské mestá – špecifiká, prehľad postojov predstaviteľov, rozvojové priority
  - **aktéri mestského rozvoja na Slovensku – štátny**, komunálny, súkromný, občiansky sektor, ich pôsobenie a žiaduca deľba práce
  - úlohy ústrednej štátnej správy – politická koncepcia, právny rámec, existujúce nástroje a ich využitie
  - návrh osnovy politiky mestského rozvoja – potrebné právne zmeny, princípy, usmernenia, nástroje

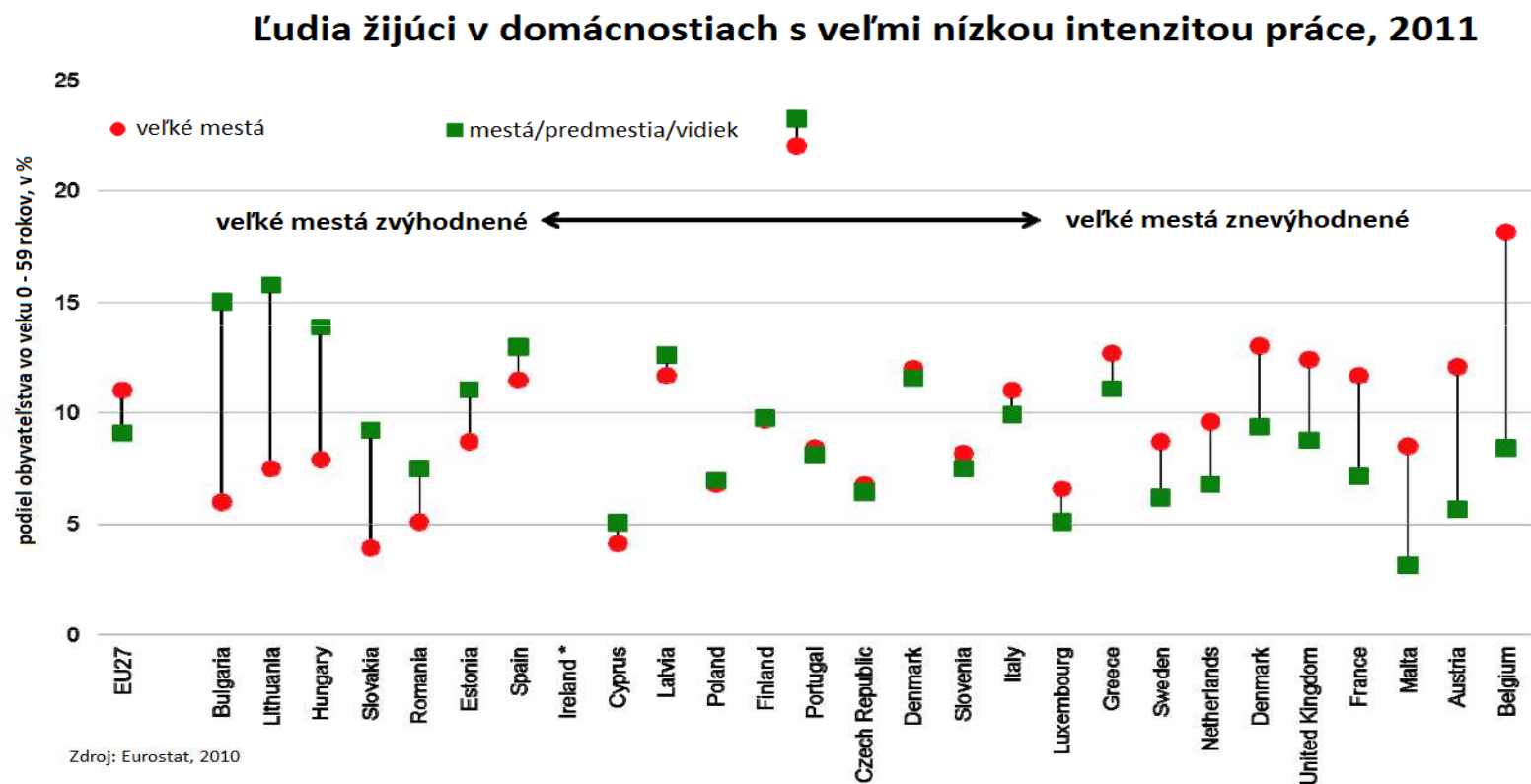
Európska argumentácia pre význam miest

- mestá sú hnacou silou európskeho hospodárstva a možno ich považovať za katalyzátor kreativity a inovácie v celej EÚ. Približne 68 % obyvateľstva EÚ žije v mestských oblastiach a tieto oblasti generujú 67 % HDP EÚ;
- sú však aj miestom, kde sa najvýraznejšie prejavujú dlhodobé problémy, ako sú napríklad nezamestnanosť, segregácia a chudoba. Politiky uplatňované v súvislosti s mestskými oblasťami majú preto pre EÚ ako celok veľký význam.

Európske rozdiely

Obrázok 1: Veľmi nízka intenzita práce v mestách a mimo miest, 2011

Európsky integrovaný prístup k rozvoju miest

- komplexné problémy potrebujú integrované riešenia;
- mestský rozvoj je o sociálnej, ekonomickej a fyzickej transformácii miest, pričom tieto procesy sa kombinujú - od výhod, ktoré plynú z ekonomických aktivít, inovácií, vzdelávania a kultúry až po výzvy ako suburbanizácia, chudoba, migrácia, preťažená doprava;
- riešenia musia byť udržateľné - aby akýkoľvek mestský rozvoj uspokojil súčasné potreby a neznemožnil schopnosť budúcich generácií uspokojiť vlastné;
- predpokladom úspechu je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy.

Integrovaný mestský rozvoj v SR

- legislatívne ukotvený v rámci zákona 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý vyšším územným celkom a obciam v prípade, že sa chcú uchádzať o verejné zdroje predpisuje spracovať **program hospodárskeho a sociálneho rozvoja**;
- PHSR je strednodobý programový dokument , vypracovaný pri uplatnení partnerstva a pozostáva z analyticko-strategickej a programovej časti. Rozvojové programy miest by mali byť prepojené s predstavami o rozvoji na regionálnej a štátnej úrovni. S použitím tohto legislatívneho nástroja a pri jeho správnej aplikácii, **môžu** slovenské mestá strategicky plánovať svoj integrovaný rozvoj.

Realita integrovaného mestského rozvoja v SR

- podpora z fondov EÚ pre regióny a rozvoj miest v období rokov 2007-2013 výrazne fragmentovaná, prepojenia medzi sektorovými politikami a regionálnou politikou nedostatočné, programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja v mnohých prípadoch iba mechanicky kopírovali možnosti finančnej podpory zo zdrojov EÚ;
- nedostatočná dátová základňa, ktorá by umožnila komplexne analyzovať existujúci stav rozvoja miest a identifikovať kľúčové disparity z pohľadu ekonomického rastu a zamestnanosti ako hlavného cieľa intervencií podporených z prostriedkov EÚ v programovom období 2014-2020;
- systematicky sa nezberajú a nevyhodnocujú informácie o potrebách miest, ich rozvojových plánoch a kapacitách a úspešnosti realizácie rozvojových dokumentov.

Ako využilo SR prostriedky z EÚ na rozvoj miest v 2007-2013?

EÚ celkom:

- do rozvoja miest investovaných spolu 21,1 miliárd EUR
- projekty regenerácie mestských a vidieckych území: 9,8 miliárd EUR (46%)
- ekologická mestská doprava: 7 miliárd EUR (33%)
- bývanie 917 miliónov EUR (4,3%)
- rehabilitácia priemyselných zón a kontaminovaných území: 3.4 miliárd EUR (16%)

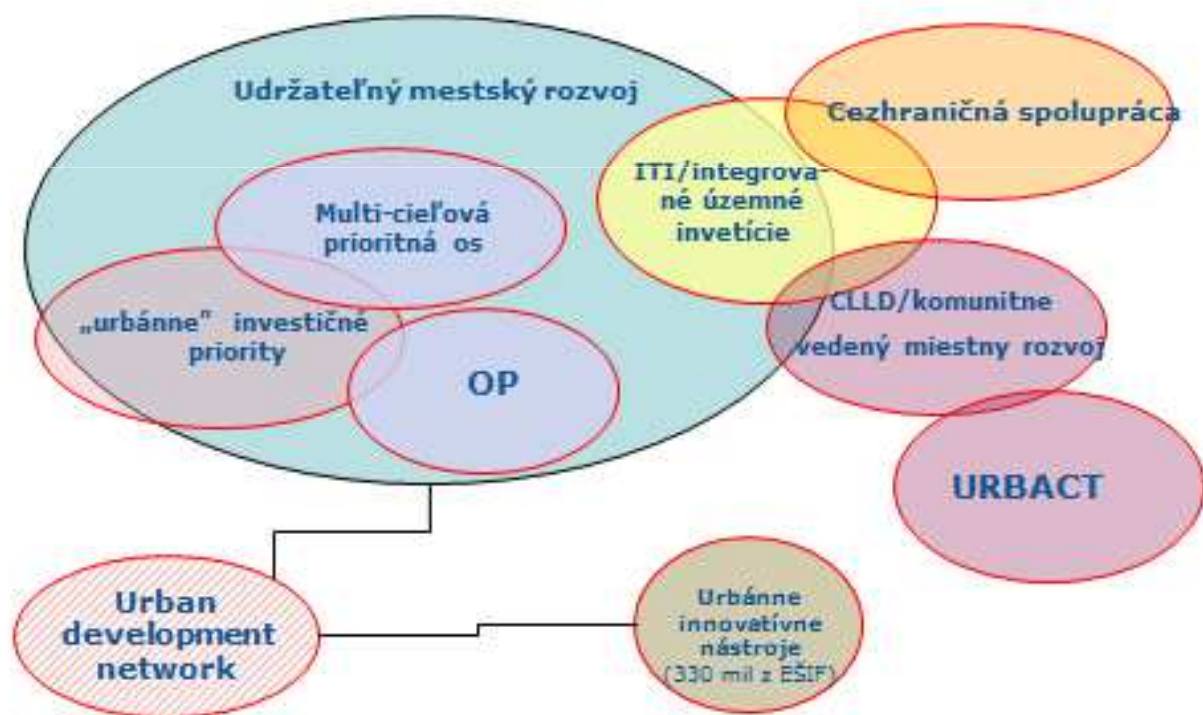
SR celkom:

- mestami zazmluvnené projekty vo výške 1,054 miliardy EUR
- špecificky projekty regenerácie sídiel v hodnote 0,144 miliardy EUR (14%)
- ekologická mestská doprava 0,011 miliardy EUR (1%)
- bývanie 0,012 miliardy EUR (1%)
- rehabilitácia kontaminovaných území 0 EUR
- ostatné zazmluvnené: EHMK (4,3%), zamestnanosť (1,45%), informatizácia (0,7%), konkurencieschopnosť (6,8%), vzdelávanie (27,2%), zdravotníctvo (1%), život. prostr.(38,1%), soc. služby (5,3%)

Urbánna a územná dimenzia kohéznej politiky

Predstava EK, 2011

„Urbánne“ investičné priority:

4 c podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania;

4 e podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnejestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení;

6 e podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory udržateľnej multimodálnejestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení;

8 b podpora miestnych rozvojových iniciatív a pomoci štruktúram, ktoré poskytujú komunálne služby, zameraná na tvorbu nových pracovných miest

8 c investície do infraštruktúry pre [...] verejné služby zamestnanosti

9 b podpora fyzickej, hospodárskej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunít v mestských a vidieckych oblastiach;

Čelia slovenské mestá podobným výzvam ako európske?

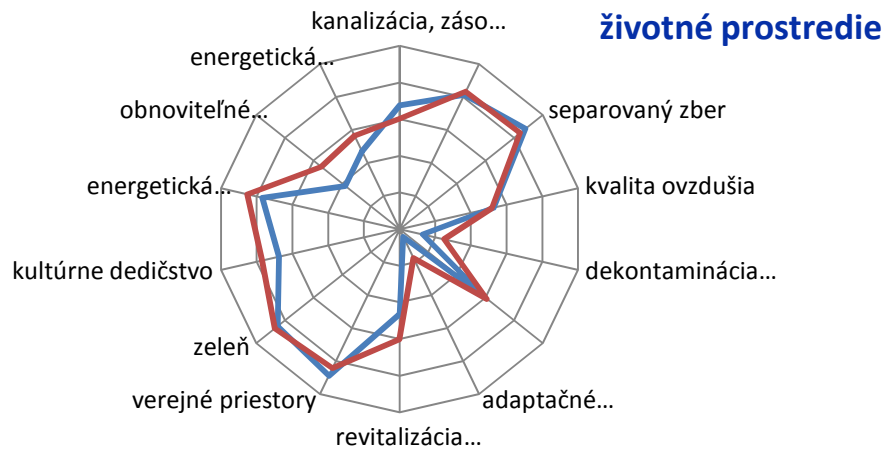
Správa „Mestá zajtrajška“, URBACT uvádzajú spoločné európske výzvy:

- zmenšujúce sa mestá: výzvy a možnosti
- viac práce: lepšie mestá
- podpora mládeže v mestách prostredníctvom sociálnych inovácií: spolu silnejší
- proti rozdeleným európskym mestám: proti segregácii
- možnosti miest motivovať postoj k mobilite
- budovanie energeticky efektívnych miest

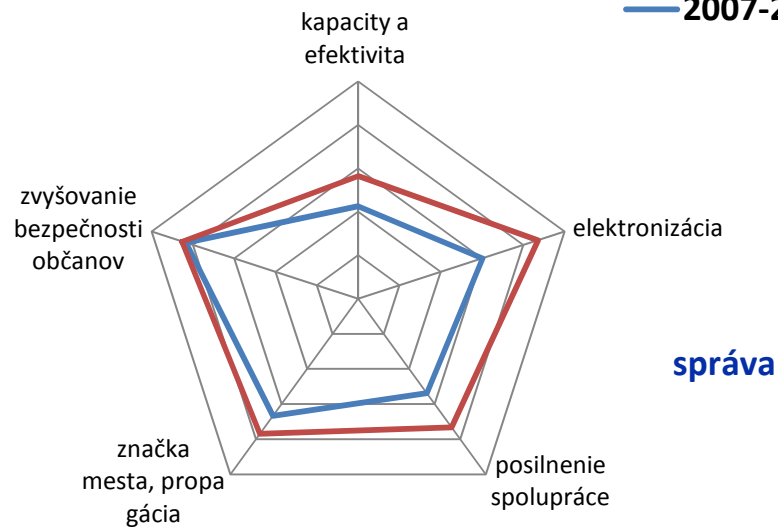

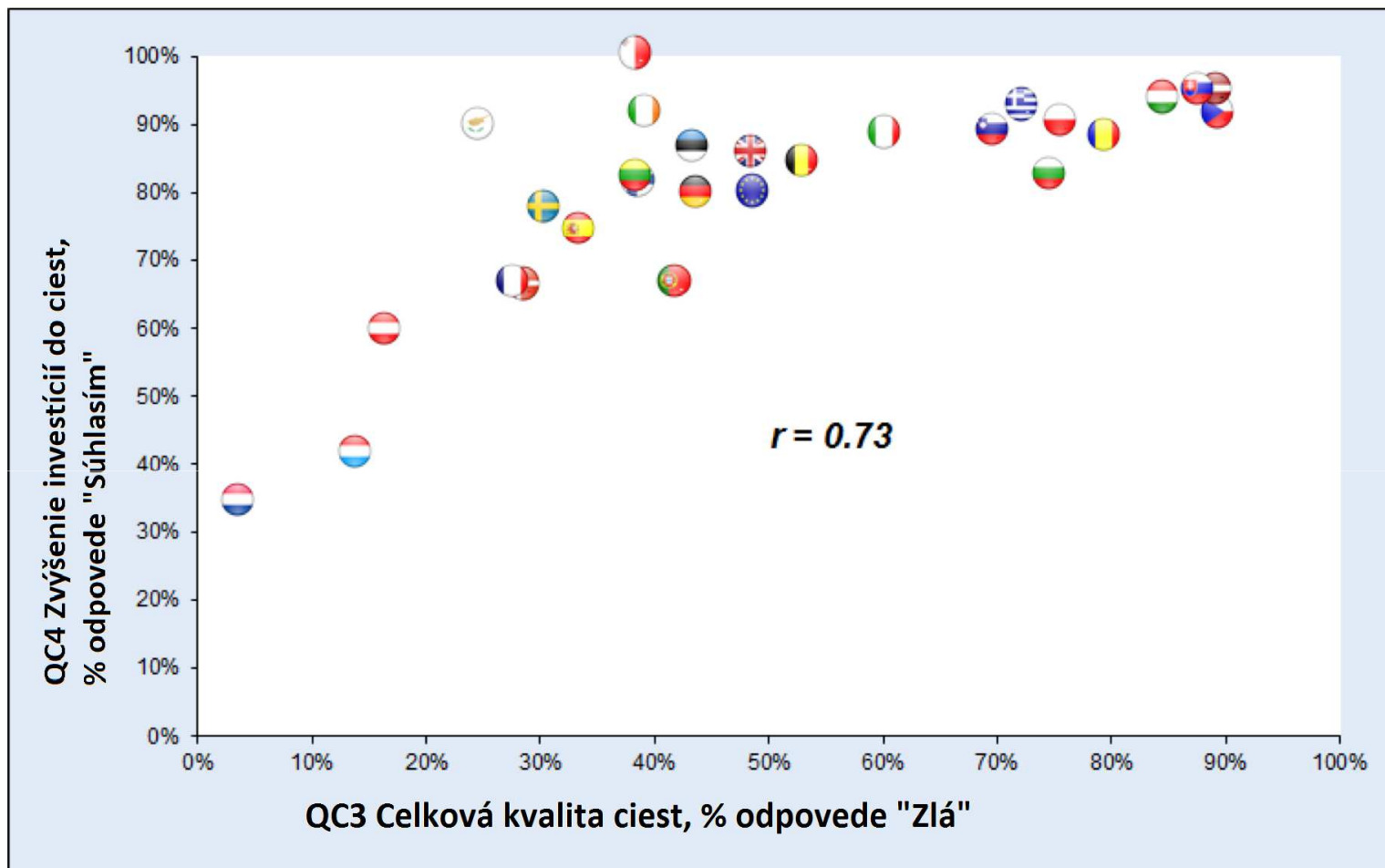
Plány prevyšujúce uskutočnené aktivity

— 2007-2013 — 2014-2020

Vysoká priorita „obnova ciest“

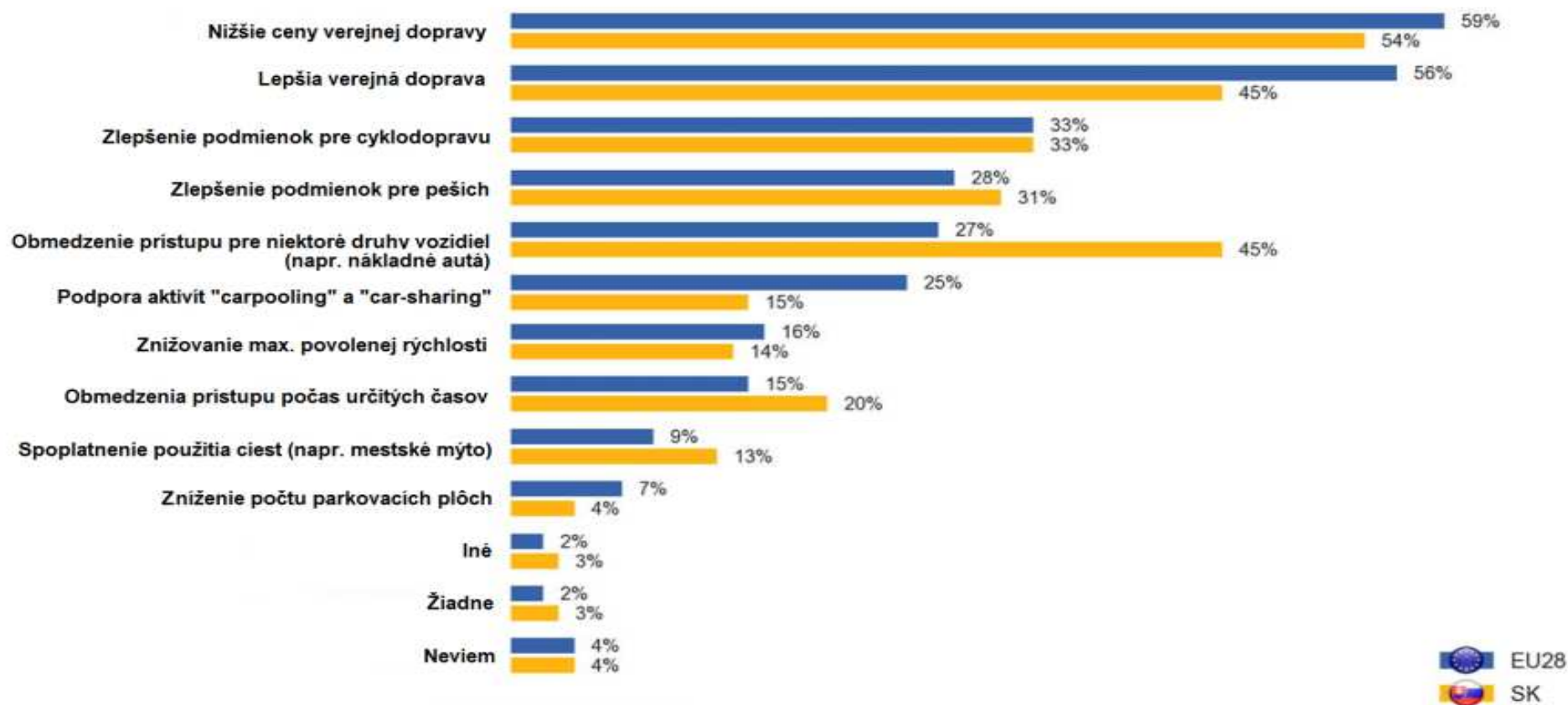
Zdroj: Eurobarometer: Attitudes of Europeans towards the use of roads located outside of cities, 2013

Riešenie problémov dopravy

QD6. Ktoré z nasledujúcich opatrení by mohlo zlepšiť dopravu v rámci miest?

Zdroj: Eurobarometer: Attitudes of Europeans towards urban mobility , 2013

Ďakujem za pozornosť

Ing. arch. Erika Horanská

Sekcia bytovej politiky a mestského rozvoja, Ministerstvo
dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

